

Γεωγραφία Ε΄ Δημοτικού
Μαθαίνω για την Ελλάδα
Τετράδιο Εργασιών

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	Κωστής Κουτσόπουλος , Καθηγητής Ε.Μ.Π. Μαρία Σωτηράκου , Εκπαιδευτικός Μαρία Τασσόγλου , Εκπαιδευτικός Δημήτριος Ζωγόγιαννης , Εκπαιδευτικός*
ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ	Γεώργιος Κορρές , Επίκ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Αιγαίου Αντώνιος Ροβολής , Λέκτορας Χαροκόπειου Πανεπιστημίου Στυλιανή Θωμαδάκη , Εκπαιδευτικός
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ	Χριστίνα Τάγαρη , Σκιτσογράφος - Εικονογράφος
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ	Σοφία Στέρπη , Φιλολόγος
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ	Γεώργιος Σκαλιάπας , Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
ΕΞΩΦΥΛΛΟ	Χρήστος Μπόκορος , Εικαστικός Καλλιτέχνης
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ACCESS ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ Α.Ε.

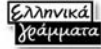
* συμμετείχε στη συγγραφή του πρώτου μέρους (1/3) του διδακτικού πακέτου

<p align="center">Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α: «Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων»</p>	
Πράξη με τίτλο:	<p align="center">ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ Δημήτριος Γ. Βλάχος Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ. Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου</p>
	<p>«Συγγραφή νέων βιβλίων και παραγωγή υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»</p>
	<p align="center">Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου Γεώργιος Τύπας Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου</p>
	<p align="center">Αναπληρωτής Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου Γεώργιος Οικονόμου Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου</p>
<p>Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους.</p>	

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Κωστής Κουτσόπουλος Μαρία Σωτηράκου Μαρία Τασσόγλου

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ:

Γεωγραφία Ε΄ Δημοτικού
Μαθαίνω για την Ελλάδα
Τετράδιο Εργασιών

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ

Ο χάρτης. Γιατί σχεδιάζουμε τους χάρτες

Δραστηριότητες

- 1.** Σχεδίασε στο παρακάτω πλαίσιο το πάρκο της περιοχής σου. Σκέψου τι μπορεί να περιλαμβάνει ένα πάρκο και τοποθέτησέ το μέσα σ' αυτό. Σχεδίασε, δηλαδή, το χάρτη του πάρκου.

- 2.** Συμπλήρωσε τις λέξεις που λείπουν στο παρακάτω κείμενο:

Ο χάρτης απεικονίζει τη _____ ενός τοπίου. Περιλαμβάνει πολλές _____, που είναι χρήσιμες σε όλους μας. Είναι, δηλαδή, ένα χρήσιμο _____.

- 3.** Ποιες από τις παρακάτω αλλαγές έχουν γίνει από τη φύση και ποιες από την παρέμβαση του ανθρώπου; Να κάνεις τις αντιστοιχίσεις.

Σήραγγα ●	● Αλλαγές από τη φύση
Ρήγμα ●	
Διώρυγα ●	● Αλλαγές από τον άνθρωπο
Κατολισθήσεις ●	
Δημιουργία χειμάρρου ●	
Κυμαθοθραύστες ●	
Γέφυρα ●	

Τα είδη των χαρτών

Δραστηριότητες

1. Ο χάρτης παραγωγής προϊόντων της Ελλάδας μάς δείχνει τα προϊόντα που παράγει η χώρα μας. Παρατήρησε το χάρτη και γράψε ποια είναι τα προϊόντα που παράγονται στις περισσότερες περιοχές.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Εικόνα 2.1: Χάρτης παραγωγής προϊόντων

2. Δίνονται τα εξής είδη χαρτών: οδικός, παραγωγής προϊόντων, γεωμορφολογικός, πολιτικός, ακτοπολιτικός, αρχαιολογικός. Σκέψου και απάντησε ποιον χάρτη θα χρησιμοποιήσεις, για να:

α) βρεις τα βουνά, τις πεδιάδες, τις λίμνες και τους ποταμούς μιας χώρας

β) γνωρίσεις τα προϊόντα που παράγει μια περιοχή _____

γ) επισκεφτείς έναν αρχαιολογικό χώρο _____

δ) δεις από ποια νησιά θα περάσεις φεύγοντας από τον Πειραιά και πηγαίνοντας στην Αστυπάλαια _____

ε) εντοπίσεις τις πρωτεύουσες των νομών της Ελλάδας _____

στ) ταξιδέψεις από τη Λαμία στην Έδεσσα _____

3. Συμπλήρωσε την ακροστιχίδα της λέξης «ΧΑΡΤΗΣ»:

Χ _____

Εποχή που κάνει πολύ κρύο

Α _____

«του πολίτη»: ένα μάθημά μας

Ρ _____

Μέρος του φυτού

Τ _____

Ημέρα της εβδομάδας

Η _____

Μας ζεσταίνει με τις ακτίνες του

Σ _____

Τα έβαζαν οι πειρατές, για να βρίσκουν τους θησαυρούς

Η ταυτότητα του χάρτη (τίτλος, υπόμνημα)

Δραστηριότητες

1. Ποιες από τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστές και ποιες λανθασμένες;

Γράψε «Σ» για τη σωστή και «Λ» για τη λανθασμένη στο

- α) Ο τίτλος του χάρτη είναι ένα στοιχείο της ταυτότητάς του
- β) Το υπόμνημα του χάρτη είναι ένα χαρτογραφικό αλφάβητο
- γ) Για κάθε γλώσσα του κόσμου υπάρχει
κι ένα «χαρτογραφικό αλφάβητο»
- δ) Το υπόμνημα του χάρτη περιλαμβάνει λέξεις και αριθμούς
- ε) Το υπόμνημα του χάρτη περιλαμβάνει σύμβολα

2. Γράψε με δικά σου λόγια μία απάντηση σε κάθε ερώτηση:

- α) Τι είναι ο τίτλος ενός χάρτη;
.....
.....
- β) Γιατί χρειάζεται ο χάρτης να έχει τίτλο;
.....
.....
- γ) Τι είναι το υπόμνημα του χάρτη;
.....
.....
- δ) Γιατί χρειάζεται να έχει υπόμνημα ένας χάρτης;
.....
.....
- ε) Γιατί το υπόμνημα πρέπει να αποτελείται από σύμβολα και όχι από λέξεις;
.....
.....

3. Παρατήρησε το χάρτη της Πελοποννήσου, ο οποίος δεν συνοδεύεται από υπόμνημα. Προσπάθησε να σχεδιάσεις μια εκδρομή. Ποια προβλήματα θα παρουσιαστούν, καθώς θα καταστρώνεις τα σχέδιά σου;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Εικόνα 3.1: Χάρτης με σύμβολα

Η κλίμακα του χάρτη

Δραστηριότητες

1. Ποιες από τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστές και ποιες λανθασμένες;

Γράψε «Σ» για τη σωστή και «Λ» για τη λανθασμένη στο

- α) Η κλίμακα ενός χάρτη είναι η απόσταση μεταξύ δύο σημείων πάνω στο χάρτη
- β) Η κλίμακα ενός χάρτη είναι ένας αριθμός, που δείχνει πόσες φορές είναι μικρότερη μια περιοχή επάνω στο χάρτη από την ίδια περιοχή στην επιφάνεια της Γης
- γ) Αν η απόσταση δύο περιοχών στο χάρτη (υπό κλίμακα 1:1.000.000) είναι 5 εκατοστά, τότε η πραγματική απόσταση είναι 5.000.000 εκατοστά ή 50 χιλιόμετρα
- δ) Όταν αλλάζει η κλίμακα του χάρτη, αλλάζει και η πραγματική απόσταση δύο περιοχών
- ε) Όταν αλλάζει η κλίμακα του χάρτη, αλλάζει η απόσταση δύο περιοχών πάνω στο χάρτη

2. Η πραγματική απόσταση Αθήνας – Λαμίας είναι περίπου 200 χιλιόμετρα. Αν ένας χάρτης έχει σχεδιαστεί με κλίμακα 1:1.000.000, πόση είναι η απόσταση των δύο πόλεων πάνω στο χάρτη σε ευθεία γραμμή; Σημειώστε στο πλαίσιο δύο κουκίδες, που θα συμβολίζουν τις δύο πόλεις και υπολογίστε την απόστασή τους.

3. Μπορείς κι εσύ να σχεδιάσεις την αίθουσα διδασκαλίας υπό κλίμακα! Για κάθε ένα μέτρο πραγματικής απόστασης θα σχεδιάζεις 2 εκατοστά στο χαρτί. Πόσο είναι το πραγματικό μήκος και το πραγματικό πλάτος της αίθουσας; Με ποιες διαστάσεις θα τα σχεδιάσεις στο πλαίσιο που ακολουθεί; Γράψε με κλάσμα την κλίμακα που σου δόθηκε.

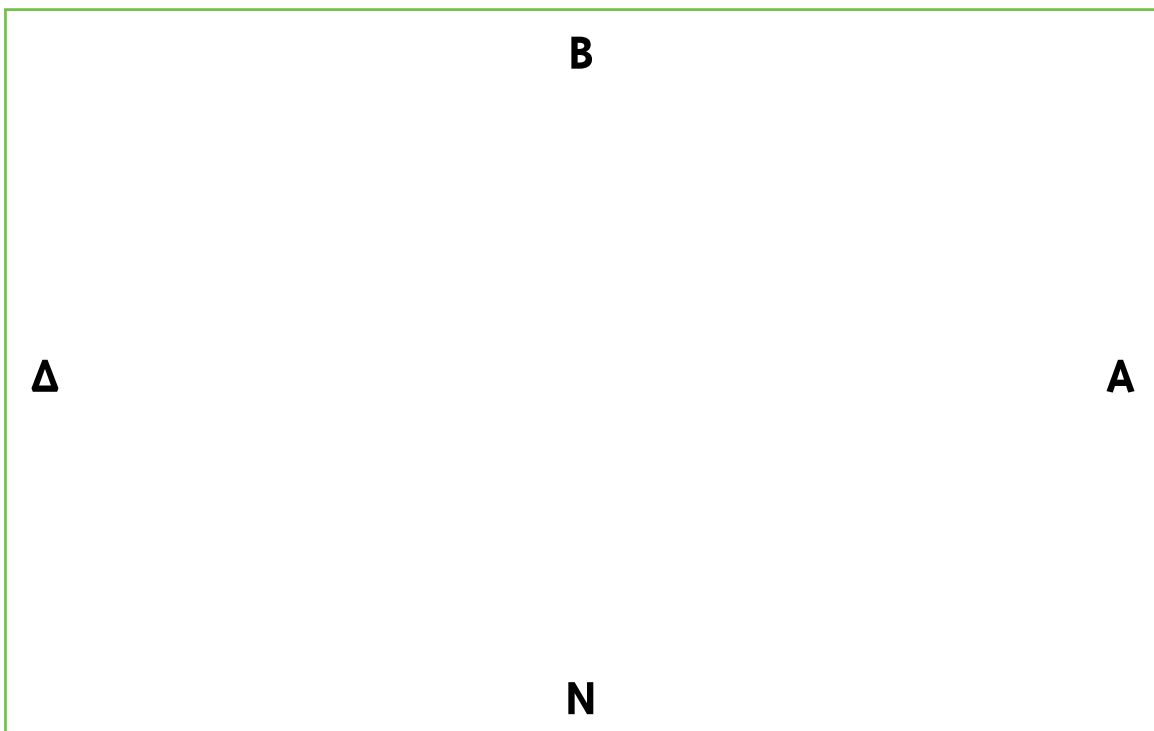
Προσανατολισμός με τη βοήθεια του χάρτη

Δραστηριότητες

1. Συμπλήρωσε το παρακάτω κείμενο με τις λέξεις που λείπουν:

Για τον προσανατολισμό μας χρησιμοποιούμε τα τέσσερα σημεία του _____, Όταν τείνουμε το δεξί μας χέρι προς την Ανατολή, τότε το πρόσωπό μας θα κοιτά το _____, Ο _____ είναι το σημείο του ορίζοντα, που δείχνει πάντα η _____ βελόνα της _____. Η πυξίδα είναι όργανο που μας βοηθά να _____.

2. Στο παρακάτω προσανατολισμένο πλαίσιο ζωγράφισε την τάξη σου με τα θρανία, την έδρα, τον πίνακα, τη βιβλιοθήκη, την πόρτα κ.λπ. Βρες τη σχετική θέση του θρανίου σου ως προς την έδρα, τη βιβλιοθήκη και την πόρτα.

3. Απάντησε στις ερωτήσεις:

α) Ποια είναι η σχετική θέση του σπιτιού σου ως προς την εκκλησία της ενορίας σου;

.....

β) Τι εννοούμε λέγοντας ότι κάθε χάρτης είναι προσανατολισμένος;

.....

Οι χάρτες. Ένα εργαλείο για τη μελέτη του κόσμου

1ο φύλλο αξιολόγησης

1. Να γράψετε τι είδους είναι οι παρακάτω χάρτες Α, Β, και Γ και τι πληροφορίες αντλούμε από αυτούς.

.....

.....

.....

.....

Α

Β

Γ

1ο Φύλλο Αξιολόγησης: Θεματικοί χάρτες

2. Να απαντήσετε στις ερωτήσεις: α) Τι είναι ο τίτλος του χάρτη; β) Τι είναι το υπόμνημα; γ) Τι είναι η κλίμακα ενός χάρτη;

.....

.....

.....

.....

